

Ansvarsfrihet styrelse

Allmänt

Frågan om ansvarsfrihet är ett obligatoriskt ärende på ordinarie föreningsstämma. Det är en viktig fråga som är kopplad till möjligheten att kräva skadestånd av en eller flera styrelseledamöter för ekonomiska skador som de har orsakat föreningen.

Styrelsens skadeståndsansvar regleras i lagen om ekonomiska föreningar. Styrelseledamoten har ett individuellt ansvar och en allmän vårdnadsplikt gentemot föreningen. Om en styrelseledamot *uppsåtligen eller av oaktsamhet* skadar föreningen då hen fullgör sitt uppdrag kan styrelseledamoten bli skyldig att ersätta skadan. Såväl aktiva åtgärder som underlåtenheter kan medföra skadeståndsansvar men det måste då finnas ett samband mellan ledamotens beteende och den uppkomna skadan. Har en styrelseledamot reserverat sig mot ett beslut kan det påverka frågan om skadestånd och leda till att den ledamot som reserverat sig slipper ansvar för det felaktiga beslutet.

Beslutsprocessen

Beslut om ansvarsfrihet fattas på föreningsstämma och är ett individuellt beslut för var och en av ledamöterna. Oftast beviljas dock ansvarsfrihet för samtliga ledamöter på en gång. Beslutet gäller per räkenskapsår, vilket innebär att det i normalfallet krävs flera stämmor för att en ledamot ska få ansvarsfrihet över hela sin mandatperiod. När en styrelseledamot beviljas ansvarsfrihet är huvudregeln att beslutet gäller mot föreningen på så sätt att skadeståndstalan därefter inte kan föras av föreningen mot ledamoten.

Ansvarsfriheten rör inte förhållandet till enskilda medlemmar eller andra personer. För att andra än föreningen ska kunna väcka talan mot ledamoten för dennes styrelsearbete krävs att skadan skett genom överträdelse av bostadsrättslagen, lagen om ekonomiska föreningar i de delar den är tillämplig för föreningen, årsredovisningslagen eller stadgarna.

Revisionsberättelsen innehåller en rekommendation till föreningsstämman om styrelsens ansvarsfrihet. Det är förstås vanligast att ansvarsfrihet rekommenderas. Oavsett rekommendation är det stämman som beslutar. Det finns inga regler om när medlem har rätt att rösta mot ansvarsfrihet utan det är upp till var och en att avgöra hur rösten ska läggas. Medlemmarna bör dock inte rösta mot ansvarsfrihet endast för att visa sitt allmänna missnöje med styrelsen. Ansvarsfrihet bör endast nekas om det finns rimlig grund för skadeståndskrav alternativt att frågan om eventuellt skadeståndskrav bör utredas vidare.

Ansvarsfrihet beviljas om majoriteten av de röstande på stämman röstar för

ansvarsfrihet, förutsatt att de som eventuellt röstar mot inte representerar en tiondel av de röstberättigade medlemmarna i föreningen. Ansvarsfrihet har alltså inte beviljats om majoriteten av de röstande på stämman röstat mot ansvarsfrihet eller om en tiondel av de röstberättigade röstat mot ansvarsfrihet.

Nekad ansvarsfrihet

I de allra flesta fall händer i praktiken ingenting om styrelsen inte beviljas ansvarsfrihet. Rättsligt innebär nekad ansvarsfrihet att föreningen eller en minoritet av medlemmarna har möjlighet att föra en skadeståndstalan mot den eller de som nekats ansvarsfrihet. I normalfallet ska talan väckas inom ett år från det att årsredovisningen och revisionsberättelsen lades fram på stämma.

Det är den som stämmer som har bevisbördan för att skadeståndsskyldighet föreligger. Det ställs i allmänhet höga krav för att styrelsen ska anses skadeståndsskyldig. Domstolarna tar hänsyn till att det företrädesvis är lekmän som sitter i bostadsrättsföreningars styrelser.

Att styrelsen eller enskilda ledamöter inte beviljats ansvarsfrihet hindrar inte att de väljs om. Beslutet om att vägra ansvarsfrihet kan hänföra sig till att ett visst beslut eller en åtgärd anses varit felaktig även om förtroende för styrelsen och dess enskilda ledamöter finns i övrigt.

En extra stämma kan inte besluta om ansvarsfrihet för delar av räkenskapsåret. En stämma kan inte heller upphäva en tidigare stämmas beslut om att bevilja ansvarsfrihet, däremot kan senare stämma bevilja ansvarsfrihet om sådan först nekats. Det kan bli aktuellt i situationer då stämman önskat utreda styrelsens agerande och efter närmare granskning anser att styrelsen agerat korrekt.

Oriktiga uppgifter m.m.

Även om ansvarsfrihet beviljats finns i sällsynta fall möjlighet kräva skadestånd. Så är fallet om styrelsen i årsredovisningen eller på annat sätt har lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter till stämman om det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för skadeståndskravet. I dessa fall ska skadeståndstalan väckas inom fem år från utgången av det räkenskapsår beslutet fattades eller åtgärden vidtogs. Vidare kan talan mot styrelseledamot under vissa förutsättningar väckas, trots beslut om ansvarsfrihet, om föreningen försatts i konkurs. Skadeståndstalan som grundas på brott kan alltid föras av styrelsen.

Sammanfattning

Frågan om ansvarsfrihet är obligatorisk på ordinarie stämma. När en styrelseledamot beviljas ansvarsfrihet kan skadeståndstalan inte väckas av föreningen mot ledamoten, annat än i undantagsfall. Om en ledamot nekats ansvarsfrihet finns möjligheten till skadeståndstalan kvar. För att något ska ske krävs att en skadeståndstalan väcks, i normalfallet inom ett år. För skadeståndsskyldighet krävs att ledamoten uppsåtligt eller av oaktsamhet skadat föreningen. För att andra än föreningen ska kunna väcka talan mot ledamoten för dennes styrelsearbete krävs att skadan skett genom överträdelse av bostadsrättslagen, lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller stadgarna. En tiondel av de röstberättigade medlemmarna i föreningen, alternativt hälften av de röstande på stämman måste rösta emot förslaget om att bevilja ansvarsfrihet för att ansvarsfrihet inte ska beviljas.